

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 26CoCsp/1/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8125200185
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 08. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Jančíková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:8125200185.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Jančíkovej a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Marianny Hirkovej, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, XXX XX D., zastúpená: JUDr. Františkom Komkom, advokátom, so sídlom Hlavná 27, 080 01 Prešov, proti žalovanej: 365.bank, a. s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, zastúpenej: Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 29Csp/3/2015 –54 zo dňa 7.4.2025, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok vo výroku VI., ktorým žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a vo výroku VII., ktorým rozhodol o trovách konania a v rozsahu zrušenia v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa domáhala určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, ako aj neprijateľnosti zmluvných podmienok uvedených v zmluve úvere uzavretej dňa 17.05.2008. Žalovaný so žalobou nesúhlasil.

2. Okresný súd Prešov (ďalej len ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 29Csp/3/2015 –54 zo dňa 7.4.2025 určil, že úver zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 17.5.2008, je bezúročný a bez poplatkov (I. výrok), ďalej určil, že zmluvné podmienky uvedené v tejto zmluve v časti [3] Zmluva o úvere a záverečné ustanovenia, bod [4] v znení: „Klient vyhlasuje, že nemá osobitný vzťah k Banke v zmysle ZoB a je si vedomý, že nepravdivosť tohto vyhlásenia spôsobuje neplatnosť tejto zmluvy a okamžitú splatnosť poskytnutého úveru, ku dňu keď sa Banka dozvie o nepravdivosti tohto vyhlásenia.“ (II. výrok), v časti [3] Zmluva o úvere a záverečné ustanovenia, bod [5] v znení: „Podpisom tejto zmluvy zmluvné strany uzatvárajú Dohodu o zrážkach zo mzdy podľa § 551 zákona č. 940/1964 Zb. [Občiansky zákonník], ktorá je zabezpečením pohľadávky Banky vzniknutej zo ZoÚ v súlade s čl. 4, bod 4.8 OP pre úver.“ (III. výrok), v časti [3] Zmluva o úvere a záverečné ustanovenia, bod [7] v znení: „Zmluvné strany sa dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad, budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou vo Všeobecných obchodných podmienkach.“ (IV. výrok) a v Obchodných podmienkach pre úver k tejto zmluve v článku 4 - Splácanie úveru, započítanie pohľadávok a zabezpečenie, bod 4.6, v znení: „Platby od Klienta sa voči pohľadávke Banky započítavajú, bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná, v nasledujúcom poradí: [1] na poplatky podľa Sadzobníka, [2] úrok z omeškania, [3] úrok z úveru, [4] splátka istiny úveru. V prípade viacerých pohľadávok Banky voči Klientovi sa platby Klienta započítavajú najskôr na pohľadávku skôr splatnú podľa uvedeného poradia. V prípade, ak je Klient majiteľom, prípadne spoludisponentom osobného účtu vedeného Bankou, podpisom ZoÚ udeľuje výslovný a neodvolateľný súhlas s inkasom peňažných prostriedkov z tohto účtu na účely splácania svojich peňažných záväzkov zo ZoÚ. Banka je oprávnená započítať svoje splatné i nesplatené pohľadávky voči Klientovi bez ohľadu na právny titul

ich vzniku proti akýmkoľvek pohľadávkam Klienta voči Banke.“ (V. výrok) sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (VI. výrok) a priznal žalobkyni voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 42 % (VII. výrok).

3. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za nesporne preukázané, že strany sporu dňa 17.05.2008 pod č. XXXXXXXXXXXX uzatvorili zmluvu o úvere v predmete poskytnutia úveru vo výške 20.000,- Sk s uvedením počtu splátok, výšky splátok, termínu splatnosti splátok, úrokovej sadzby, RPMN, ako aj celkovej výšky nákladov. Pri posudzovaní opodstatnenosti argumentácie žalobkyne súd prvej inštancie poukázal na ust. § 2, § 4 zákona č. 258/2001 v znení účinnom od 02.04.2008 do 31.07.2008, § 137 písm. d), § 298 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku, § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z., § 3 ods. 5 vety prvej zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, a § 53 ods. 1, 4 a 6, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

4. Žalobný návrh žalobkyne čo do určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru považoval súd prvej inštancie za dôvodný, keď konštatoval nesprávny výpočet RPMN a absenciu priemernej hodnoty RPMN. V časti určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok vyhodnotil súd prvej inštancie žalobu za sčasti dôvodnú a určil vyššie uvedené zmluvné podmienky za neprijateľné.

5. Za nedôvodný žalobný návrh súd prvej inštancie považoval časť určenia za neprijateľnú zmluvnú podmienku uvedenú v bode 5.4 obchodných podmienok, podľa ktorej banka je oprávnená v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru úročiť nesplatený úver zmluvnou úrokovou sadzbou a sadzbu úroku z omeškania vo výške stanovenej v oznámení a to od dátumu predčasnej splatnosti až do úplného splatenia zmluvného záväzku. Vo svojom odôvodnení poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/42/2020 zverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR č. 1/2021 pod č. R 5/2021 a z uvedeného rozhodnutia doslovne citoval (bod 69 až 81 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie) so záverom, že nárok na zaplatenie zmluvného úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení úveru.

6. Súd prvej inštancie sa tiež nestotožnil s argumentáciou žalobkyne o neprijateľnosti zmluvného dojednaní v bode 5.6 obchodných podmienok teda, že všetky výdavky banky spojené s vymáhaním pohľadávky znáša dlžník, pričom dlžník zároveň súhlasí, že banka je oprávnená postúpiť tretej osobe svoje pohľadávky zo zmluvy o úvere. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že ak by súd posúdil uvedené zmluvné dojednanie ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, odporovalo by to právnej úprave § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka a zároveň vyslovenie neprijateľnosti uvedeného zmluvného dojednaní by popieralo zákonný nárok veriteľa na náhradu nákladov spojených s exekučným konaním voči spotrebiteľovi v súvislosti s vymáhaním pohľadávky z úverového vzťahu priznaného právoplatným rozhodnutím súdu. Zmluvné dojednanie, ktorým spotrebiteľ dáva súhlas veriteľovi na postúpenie pohľadávky z úverového vzťahu, podľa súdu prvej inštancie nezbavuje veriteľa povinnosti uloženej kogentným ust. § 92 ods. 8 Zákona o bankách v súvislosti s postúpením pohľadávky z úverovej zmluvy uzatvorenej so spotrebiteľom.

7. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 262 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v spojení s § 255 ods. 2 CSP podľa zásady pomerného úspechu v spore, a pokiaľ žalobkyňa bola úspešná v piatich z celkovo siedmich uplatnených žalobných návrhov, potom bola úspešná v 71 % z celkovej hodnoty sporu a neúspešná v 29 % z celkovej hodnoty sporu a tak má na nárok na pomernú časť náhrady trov konania v percentuálnom rozdielne úspechu a neúspechu v spore, teda v rozsahu 42 %.

8. Proti VI. a VII. výroku rozsudku podala odvolanie žalobkyňa z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia. Žalobkyňa odvolaciemu súdu navrhla, aby rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec vrátil na nové rozhodnutie.

9. Podľa žalobkyne text zmluvnej podmienky v znení: „V prípade, ak sa úver stane predčasne splatným v zmysle bodu 5.2 OP, Banka je oprávnená úročiť nesplatenú istinu úveru úrokom podľa Oznámenia a úrokom z omeškania vo výške stanovenej v Oznámení, a to od dátumu predčasnej splatnosti až do úplného splatenia zmluvného záväzku Klienta voči Banke.“ pôsobí zavádzajúco, k čomu dodala, že zosplatnením úveru sa stávajú splatnými všetky nezaplatené splátky, ale tieto splátky nepredstavujú len istinu, ale aj úroky z úveru, resp. všetko príslušenstvo úveru, z čoho vyplýva, že spotrebiteľ má platiť

riadny úrok už zo zosplatnenej sumy (ktorá už riadny úrok obsahuje). V odvolaní žalobkyňa poukázala, že o neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky už bolo vo vzťahu k žalovanej súdmi opakovane rozhodnuté, k čomu citovala z rozsudkov Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19CoCsp/27/2021 zo dňa 27.1.2022, sp. zn. 22Co/2/2017 zo dňa 28.11.2017 a poukázala aj na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5CoCsp/46/2020 z 26.8.2021, sp. zn. 7Co/61/2019. Tiež žalobkyňa poukázala aj na rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu priamo k žalovanej sp. zn. 18Csp/82/2024 z 8.1.2025, sp. zn. 18Csp75/2024 z 18.11.2024, sp. zn. 9Csp/77/2024 z 16.9.2024, sp. zn. 8Csp/1/2023 z 27.4.2023, sp. zn. 13Csp/169/2018 z 23.11.2021 a aktuálne sp. zn. 11Csp/188/2024 z 5.2.2025.

10. Ďalej v odvolaní žalobkyňa uviedla, že zmluvnú podmienku v znení: „Všetky výdavky Banky, spojené s vymáhaním pohľadávky sú účtované na ľarchu Klienta, pričom Klient súhlasí, že Banka je oprávnená postúpiť tretej osobe svoje pohľadávky zo ZoÚ.“ považuje tiež za neprijateľnú zmluvnú podmienku, pretože navodzuje stav, kedy spotrebiteľ už vopred uznáva akékoľvek takéto nároky, prezumuje právo veriteľa na ich úhradu, a to bez ohľadu na ich opodstatnenosť, bez ich stotožnenia s porušením konkrétnej povinnosti, presne stanovenej výšky, bez ohľadu na výsledok jednotlivých konaní a presné vyčíslenie. Zmluvné ustanovenia v uvedenom znení zároveň podľa žalobkyne neprimerane a pre spotrebiteľa nepredvídateľne rozširuje okruh nárokov veriteľa, ktoré sa majú stať príslušenstvom pohľadávky, čo môže viesť k neprehľadnému navyšovaniu pohľadávky veriteľa, čo spôsobuje hrubú nerovnováhu vo vzájomných povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Žalobkyňa tiež uviedla, že súhlas spotrebiteľa daný pri vzniku zmluvného vzťahu s postúpením pohľadávok veriteľa a prevodom práv a povinností zo zmluvy v prospech akejkoľvek tretej osoby zakladá značnú neistotu, pokiaľ ide o otázku, či nedôjde k zhoršeniu vymožiteľnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa. Právo veriteľa postúpiť pohľadávku akejkoľvek tretej osobe na základe súhlasu spotrebiteľa daného vopred pri uzavretí zmluvy je podľa žalobkyne zároveň v hrubom nepomere s právom spotrebiteľa postúpiť pohľadávku voči banke na tretiu osobu len na základe jej predchádzajúceho písomného súhlasu, a je teda zameraná jednostranne v neprospech spotrebiteľa v rozpore s § 524 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa tiež poukázala na ustanovenie § 92 ods. 8 z. č. 483/2001 Z. z. o bankách, ktoré neumožňuje banke postúpiť svoju pohľadávku kedykoľvek, ale až po márnom uplynutí 90 dní po písomnej výzve banky klientovi, aby dlh zaplatil. V odvolaní žalobkyňa tiež dodala, že o neprijateľnosti predmetnej zmluvnej podmienky rozhodol Okresný súd Prešov rozsudkom sp. zn. 18Csp/75/2024 z 18.11.2024, tiež rozsudkom sp. zn. 9Csp/128/2023 z 27.3.2024 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6CoCsp/16/2024 z 19.9.2024.

11. Čo sa týka náhrady trov konania, podľa žalobkyne má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, k čomu poukázala a citovala rozsudok SD EÚ zn. C-224/19, zo dňa 16.7.2020, ktorý bol tiež podkladom pre zmenu predchádzajúcej praxe pre súd prvej inštancie vo veci sp. zn. 9Csp/42/2024, v ktorej súd prvej inštancie v rozsudku zo dňa 28.10.2024 uviedol, že „v prípade, ak spotrebiteľ uspeje s vyhlásením aspoň jednej zmluvnej podmienky za neprijateľnú, tak mal v konaní úspech 100% a prizná sa mu plná náhrada trov konania, pričom predmet konania bol len jeden, čo zodpovedá aj cieľom ochrany spotrebiteľa a možnosti nechať si konkrétnu zmluvnú podmienku posúdiť súdom.“

12. Žalovaná rozsudok v napadnutej časti považuje za správny po stránke právnej aj skutkovej, pričom nenašla žiadne pochybenia v rámci odôvodnenia napadnutého rozsudku. K zmluvnej podmienke týkajúcej sa predčasného splatenia úveru a ukončenia zmluvy o úvere v článku 5, v bode 5.4 sa žalovaná stotožnila s argumentáciou súdu prvej inštancie, ktorá tiež zastáva názor, že nárok na zaplatenie zmluvného úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení úveru. K ďalšej zmluvnej podmienke uvedenej v bode 5.6 obchodných podmienok teda, že všetky výdavky banky spojené s vymáhaním pohľadávky znáša dlžník, pričom dlžník zároveň súhlasí, že banka je oprávnená postúpiť tretej osobe svoje pohľadávky zo zmluvy o úvere, žalovaná taktiež súhlasila s argumentáciou súdu prvej inštancie. Žalovaná navrhla odvolaciemu súdu, aby rozsudok v napadnutej časti potvrdil.

13. V ďalšom vyjadrení žalobkyňa zotrvala na svojich tvrdeniach uvedených v odvolaní, pričom poukázala na aktuálne rozhodnutie Krajského súdu Prešov sp. zn. 22CoCsp/23/2024 z 28.4.2025.

14. Žalovaná ďalšie vyjadrenie v odvolacom konaní nedoručila.

15. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) oprávnenou osobou (§ 359 CSP), prejednal odvolanie podané žalobkyňou a preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378 a nasl. CSP bez toho, aby nariadil pojednávanie podľa § 385 CSP (a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

16. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať. So zreteľom na obsah odvolania žalobkyne bol v odvolacom konaní preskúmaný výrok VI. napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, ako aj súvisiaci výrok VII. o trovách konania. Keďže výroky I. až V. neboli odvolaním napadnuté, neboli preto v odvolacom konaní predmetom preskúmania a ako také nadobudli právoplatnosť.

17. Žalobkyňa podanie odvolania odôvodnila dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, podľa ktorých súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

18. Čo sa týka námietky žalobkyne, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, odvolací súd uvádza, že nielen súdnou praxou, ale aj teóriou práva je ustálené, že dokazovanie v súdnom spore prebieha vo viacerých fázach - od navrhnutia dôkazu, cez jeho zabezpečenie, vykonanie a následné vyhodnotenie. Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd rozhodne, ktorý z označených a navrhnutých dôkazov vykoná. V sporoch s ochranou slabšej strany však súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz (§ 295 CSP). Zároveň je potrebné v individuálnych spotrebiteľských sporoch dôsledne aplikovať aj ustanovenie § 132 ods. 3 CSP, lebo nemôže byť na ťarchu spotrebiteľa, ak žalobca v žalobe iba označí, ale nepripojí všetky dôkazy na podporu svojich tvrdení. V dôsledku informačného deficitu, ktorý je pre spotrebiteľa v spotrebiteľských sporoch obvyklý, musí dôkaznú povinnosť za spotrebiteľa suplovať súd, a to aj v prípade, ak spotrebiteľ nepredložil alebo nemôže predložiť dôkazy vlastnou vinou. Z judikatúry Súdného dvora Európskej únie (C-40/08, C-618/10, C-243/08) vyplýva, že v spotrebiteľských sporoch je revitalizovaná nielen dôkazná povinnosť spotrebiteľa, ale aj jeho povinnosť tvrdenia. Toto pravidlo neplatí jedine vtedy, ak spotrebiteľ s takýmto postupom nesúhlasí, teda prejaví vôľu byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou naďalej viazaný (Števček, M, Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016, 1030-1031 s.).

19. Čo sa týka hodnotenia dôkazov Civilný sporový poriadok upravuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov v § 191 ods. 1, v zmysle ktorej dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Voľné hodnotenie dôkazov súdom neznamená ľubovôľu hodnotenia, ale dôkazy hodnotí z hľadiska jeho dôležitosti, zákonnosti a pravdivosti. K nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov súd dospeje nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, alebo porušením pravidiel formálnej logiky.

20. Z odvolania žalobkyne však odvolací súd nezistil, k akým nesprávnym skutkovým zisteniam mal súd prvej inštancie dospieť. Skutkový stav medzi stranami sporu nebol sporný, sporné bolo právne posúdenie zmluvných podmienok, ktorých určenia za neprijateľné, sa žalobkyňa domáhala. Preto odvolací súd konštatuje, že odvolacia námietka podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) nie je dôvodná.

21. Čo sa týka nesprávneho právneho posúdenia veci odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

22. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že dňa 17.05.2008 uzavreli zmluvu o úvere, podľa ktorej žalovaná poskytla žalobkyni úver vo výške 20.000,- Sk a žalovaná sa zaviazala úver vrátiť v splátkach vo výške mesačnej splátky 709,- Sk, v počte splátok 60, s dátumom prvej platby do 17.06.2008, s termínom splatnosti splátok vždy k 17. dňu v mesiaci, s výškou úrokovej sadzby 26 %, s celkovou výškou nákladov 15.907,42 Sk, s termínom konečnej splatnosti úveru 17.05.2013, ako aj hodnoty RPMN 29,33 %. Sporným medzi stranami sporu nebolo ani posúdenie, že sa jedná o spotrebiteľský úver, keďže v čase uzavretia zmluvy o úvere už bola platná a účinná úprava spotrebiteľských úveroch v zákone č. 258/2001 Z. z., podľa ktorej spotrebiteľským úverom je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky alebo v inej právnej forme. Citovaný zákon v znení aktuálnom v čase uzavretia zmluvy v § 3 ods. 1 upravoval definíciu veriteľa spotrebiteľského úveru ako aj spotrebiteľa. Podľa § 2 písm. b) citovaného zákona za zmluvu o spotrebiteľskom úvere sa považuje zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom. Zmluva uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovanou teda spĺňa charakteristiku štandardných spotrebiteľských zmlúv, ktorých základnou črtou je, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny pred ich uzavretím. Súčasťou zmluvy boli tiež obchodné podmienky, ktoré spotrebiteľ ovplyvniť nemôže, nakoľko sú pripravené vopred a pre veľký počet spotrebiteľov.

23. Sporné medzi stranami sporu ostalo posúdenie, či zmluvné podmienky uvedené v Obchodných podmienkach pre úver v článku 5, bod 5.4 („V prípade, ak sa úver stane predčasne splatným v zmysle bodu 5.2 OP, Banka je oprávnená úročiť nesplatenú istinu úveru úrokom podľa Oznámenia a úrokom z omeškania vo výške stanovenej v Oznámení, a to od dátumu predčasnej splatnosti až do úplného splatenia zmluvného záväzku Klienta voči Banke.“) a bod 5.6. („Všetky výdavky Banky, spojené s vymáhaním pohľadávky sú účtované na ľarchu Klienta, pričom Klient súhlasí, že Banka je oprávnená postúpiť tretej osobe svoje pohľadávky zo ZoÚ.“) sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami alebo nie.

24. Podľa ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného od 1.1.2008 do 30.6.2024 spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka účinného od 1.1.2008 do 31.3.2015 ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného od 1.1.2008 do 28.2.2010 spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa ust. § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka účinného od 1.1.2008 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka účinného od 1.1.2008 neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného od 01.04.2004 do 12.06.2014 zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa ust. § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka účinného od 01.04.2004 v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

25. Podľa čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

26. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie je ochrana zavedená vyššie citovanou smernicou založená na myšlienke, že spotrebiteľ je v slabšej pozícii, a to vedie k tomu, že súhlasí s podmienkami pripravenými vopred druhou zmluvnou stranou bez toho, aby mohol ovplyvniť obsah týchto podmienok. Čl. 6 tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu, ktorý zistí nekalú povahu zmluvnej podmienky, prináleží jednak bez toho, aby počkal, či spotrebiteľ predložil v tejto súvislosti návrh, vyvodiť všetky dôsledky, ktoré podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú z takého zistenia, s cieľom zabezpečiť, aby touto podmienkou nebol tento spotrebiteľ viazaný, a jednak v zásade na základe objektívnych kritérií posúdiť, či dotknutá zmluva môže bez uvedenej podmienky naďalej existovať. Vnútroštátny súd je povinný preskúmať ex offo nekalý charakter zmluvnej podmienky, len čo má k dispozícii právne a skutkové okolnosti potrebné na tento účel. (rozhodnutie C-240/98 až C-244/98, bod 25z 27.6.2000 vo veci Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, tiež rozhodnutie C-243/08 zo 4.6.2009 vo veci Pannon GSM Zrt. v. Erzsébet Sustikné Gyórfi).

27. Ustanovenia o neprijateľných zmluvných podmienkach sa použijú vždy, keď dodávateľ pripravil zmluvné podmienky (klauzuly) vopred a spotrebiteľ nemohol ovplyvniť ich obsah a teda má len možnosť tieto podmienky prijať a uzavrieť zmluvu s dodávateľom alebo návrh zmluvy neprijať a zmluvu tak neuzavrieť. Takéto zmluvné podmienky sa nepovažujú za individuálne dojednané.

28. V danom prípade sú zmluvné podmienky, ktorých určenia za neprijateľné sa žalobkyňa domáha, súčasťou všeobecných obchodných podmienok. Z obsahu zmluvných podmienok vyplýva, že ide o text upravujúci právo veriteľa (žalovanej) na úroky z nesplatenej predčasnej splatnej istiny podľa Oznámenia od dátumu predčasnej splatnosti do úplného splatenia záväzku spotrebiteľa (žalobkyne) a tiež právo veriteľa (žalovanej) na všetky výdavky spojené s vymáhaním pohľadávky a súhlas spotrebiteľa (žalobkyne) na postúpenie pohľadávky veriteľa tretej osobe. Žalovaný netvrdil a ani nepreukazoval, že by uvedené zmluvné podmienky boli individuálne dojednané, pričom je zrejmé, že obsah obchodných podmienok ku zmluve bol vopred pripravený a daný žalovanou bez možnosti žalobkyne privodiť akúkoľvek ich zmenu.

29. Odvolací súd konštatuje, že hoci súd prvej inštancie správne poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/42/2020 zo dňa 16.6.2020 zverejnené Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 1/2021 pod č. 5/2021, závery z neho vyplývajúce nesprávne interpretoval. Úvaha súdu prvej inštancie k zmluvnej podmienke uvedenej v Obchodných podmienkach pre úver v článku 5, bod 5.4 („V prípade, ak sa úver stane predčasne splatným v zmysle bodu 5.2 OP, Banka je oprávnená úročiť nesplatenú istinu úveru úrokom podľa Oznámenia a úrokom z omeškania vo výške stanovenej v Oznámení, a to od dátumu predčasnej splatnosti až do úplného splatenia zmluvného záväzku Klienta voči Banke.“) je pre jeho adresáta nezrozumiteľná a protirečiaci, pretože najprv v bode 68 súd prvej inštancie uvádza názor, podľa ktorého nárok na zaplatenie zmluvného úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení úveru a následne v bode 81 súd prvej inštancie uvádza, že Najvyšší súd SR dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

30. Súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení uvádza v bodoch 69 až 80 odôvodnenia časti rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/42/2020 zo dňa 16.6.2020, z ktorého však vyplýva, že názor, podľa ktorého nárok na zaplatenie zmluvného úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, nie je správny. Najvyšší súd SR totiž uviedol, že „Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Zosplatnenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho

splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednanie, t.j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí.“

31. Spotrebiteľ nevie predpokladať, či sa do omeškania dostane, a ani nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania, preto nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods.1 Občianskeho zákonníka. Na druhej strane postavenie veriteľa sa aj bez uvedeného dojednanie nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda, jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody“. Na uvedené rozhodnutie nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 1Cdo/94/2019, 2Cdo/83/2020, 3Cdo/35/2020, 4Cdo/66/2020, 5Cdo/46/2020, 6Cdo/56/2020, 7Cdo/186/2020, 7Cdo/172/2020 8Cdo/135/2020, 9Cdo/24/2020, v dôsledku čoho možno v ňom uvedený právny názor ohľadom predmetnej právnej otázky považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

32. So zreteľom na vyššie uvedenú judikatúru Najvyššieho súdu odvolací súd konštatuje, že zmluvná podmienka, ktorá v podstate zaväzuje žalobcu platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru, by mohla spôsobovať značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobkyne spotrebiteľa, keďže ju zaväzovala na platenie úrokov do úplného zaplatenia istiny, pričom v zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu má žalovaná ako veriteľ nárok na zmluvný úrok iba za obdobie vopred dohodnuté v zmluve o úvere, ktorým je doba dohodnutá v prípade riadneho splácania úveru, t.j. do času pôvodne dohodnutej konečnej splatnosti úveru.

33. Čo sa týka zmluvnej podmienky v Obchodných podmienkach pre úver v článku 5, bod 5.6. („Všetky výdavky Banky, spojené s vymáhaním pohľadávky sú účtované na ťarchu Klienta, pričom Klient súhlasí, že Banka je oprávnená postúpiť tretej osobe svoje pohľadávky zo ZoÚ.“) odvolací súd poukazuje na svoje skoršie rozhodnutia, podľa ktorých uvedená zmluvná podmienka núti spotrebiteľa vopred uznať akékoľvek takéto nároky veriteľa a prezumuje právo veriteľa na ich úhradu bez ohľadu na ich opodstatnenosť. Navyše takto formulovaná zmluvná podmienka nie je ani dostatočne určitá, pretože zakotvuje povinnosť žalobkyne platiť náklady bez toho, aby boli akokoľvek špecifikované s aspoň základnou informáciou o tom, k hradeniu akých nákladov sa vopred zaväzuje, keďže nie je zrejмый druh ani výška týchto nákladov. (por. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1CoCsp/16/2023 zo 17.10.2023, tiež sp. zn. 6CoCsp/16/2024 zo dňa 19.9.2024).

34. Podľa súdu prvej inštancie ak by uvedené zmluvné dojednanie bolo určené ako neprijateľná zmluvná podmienka, odporovalo by to právnej úprave § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd však poukazuje na pravidlo podľa ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré zakazuje nevýhodnejšie dojednanie oproti ustanoveniu Občianskeho zákonníka, keďže náklady v uvedenej zmluvnej podmienke umožňujú navyšovanie dlhu spotrebiteľa.

35. Odvolací súd preto odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie čo do zamietnutia žaloby v prevyšujúcej časti nepovažuje za zrozumiteľné. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami, vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje stranám sporu posúdiť ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné predpisy a akými úvahami sa správal pri svojom rozhodovaní o veci samej.

Z ust. § 220 CSP vyplýva, že súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil právne argumenty strán a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax s prihliadnutím na presvedčivosť svojho rozhodnutia. Ak súd pri odôvodňovaní rozsudku nepostupuje týmto spôsobom, dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre jeho nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa strane sporu odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy, nakoľko je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu.

36. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu potom odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie s použitím ust. § 389 ods. 1 písm. c) CSP, v napadnutom rozsahu - tak v meritórnom zamietajúcom výroku VI., ako aj v závislom výroku VII. o náhrade trov konania, zrušil a vec mu v zrušenom rozsahu v zmysle § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

37. Povinnosťou súdu prvej inštancie, súc pritom viazaný vyslovenými právnymi názormi odvolacieho súdu, bude opätovne riadne posúdiť nárok žalobkyne na určenie neprijateľných zmluvných podmienok týkajúcej sa úročenia zosplatnenej istiny úveru zmluvnou úrokovou sadzbou a sadzbou úroku z omeškania vo výške stanovenej v Oznámení, a to od dátumu predčasnej splatnosti až do úplného splatenia zmluvného záväzku klient a týkajúcej sa nákladov vymáhania veriteľa proti spotrebiteľovi. Následne vo veci súd prvej inštancie opätovne rozhodne, pričom rozhodnutie náležite v súlade s ust. § 220 CSP vo všetkých jeho záveroch zrozumiteľne odôvodní. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znovu o náhrade trov konania, včítane odvolacích (§ 396 ods. 3 CSP), pričom odvolací súd dáva do pozornosti súdu prvej inštancie rozsudok Súdného dvora EÚ zn. C-224/19, zo dňa 16.7.2020, podľa ktorého „článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13, ako aj zásada efektivity sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia režimu, ktorý umožňuje, aby časť trov konania znášal spotrebiteľ, a to v závislosti od výšky súm zaplatených bez právneho dôvodu, ktoré sa mu vracajú v nadväznosti na vyhlásenie neplatnosti zmluvnej podmienky z dôvodu jej nekalej povahy, keďže takýto režim vytvára podstatnú prekážku, ktorá môže odradiť spotrebiteľa od uplatnenia práva na účinné súdne preskúmanie možnej nekalej povahy zmluvných podmienok, ako mu ho priznáva smernica 93/13“.

38. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP)

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody - § 421 a § 422 CSP)) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 125 ods. 1 a 2 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 160 ods. 2 CSP dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.